

Oponentský posudek pro udělení docentury Mgr. Art. Xénii Bergrové, ArtD.

Vůně rajských snů

Dosavadní tvorbu Xénie Bergrové můžeme rozdělit na tři období, pro které si zvolila formu závěsného obrazu, směřující do vizí různorodé námětové oblasti. Ta jsou vždy znovu potvrzená vydáním přehledného katalogu a svědčí o postupné gradaci a vyzrávání navrstvených myšlenek s figurativní i nefigurativní tematikou.

Obrazy X. B. nejsou gestické, nesměřují k protikladným náhodným střetům, sledují spíš postupný dějový obsah, často se záhadnými mytickými tajemnými ženskými postavami. V mnoha případech můžeme vysledovat abstraktní tendence s ustáleným statickým prostorem, který doprovází a výrazně obohacuje vnitřní strukturu tvorby průběžně ve všech zmiňovaných obdobích.

Léta 2001 – 2008, po absolutoriu VŠVU v Bratislavě (všichni víme, jak jsou obtížná z hlediska tvůrčího i sociálního), mají kontrastní koloristický a obsahový vývoj. Bylo to období usilovného intenzivního hledání výrazu, od monochromní skladby s minimalistickým obsahem po zapojení figury do členitého prostoru. To si vyžádalo obsáhlejší strukturu řešení kompozice s expresivním přesahem traktování malby. Jako dominantního zástupce z tohoto období jsem si vybral triptych „ Florentský obraz“ a „ Ozvěny“ z roku 2005. Toto období svědčí o tlaku vlivů symbolizmu, poetizmu, secese a představ z dekadentní poezie. Předloňská výstava M. A. Bazovského v galerii moderního umění v Roudnici nad Labem mě navedla na myšlenku možné i podvědomé inspirace X. B. zemitými zarudlými tóny M. A. Bazovského, které uplatňoval u některých detailů kompozice. Všeobecně nelze vliv tohoto vynikajícího koloristy na slovenské výtvarné umění minout téměř ve všech generačních vrstvách.

Rok 2010 je cílený na ženský akt, propojený s detaily fantaskní krajiny, evokující vůně rajských pocitů, které nejsou z tohoto světa. Patří za horizont, kterým jsme už prošli, a přesto se vrací do našeho vědomí. Říše snů je nekonečná a nevyzpytatelná s koloritem vášní a rafinovaných představ.

Poslední období Xénie Bergrové je dráždivě expresivní s důrazem na vlastní dynamiku barvy. Je esencí pocitů směřujících k jádru záměru, bez zbytečné zdobivosti. Tady mě nenapadá žádné inspirativní srovnání, jde o vlastní architekturu malby vybudovanou na dlouhodobých zkušenostech. „Květy zla“, „Lávový akt“, „Lávový kámen“ a jim podobné obrazy jsou volným vzplanutím ohně, který na plátně mění tvar na torza přetransformované hmoty. A tady je štětec nejjistější, má razanci bezprostředního sdělení a další dimenzi výpovědi, která zůstává i do další budoucnosti otevřená.

Na závěr! Přece jen po delším zkoumání malby X. Bergrové dávám osobně přednost abstraktnějším formám vyjádření. Směřuji intuicí více k současnému mentálně modernímu pocitu a jsou neopakovatelně původnější, završují to, co je skryto ve spodních hladinách a to není dáno každému.

Na základě mnou vyzorovaných skutečností doporučuji tímto habilitantku Xénii Bergrovou a schvaluji její habilitační postup.

Prof. František Hodonský, akad. mal .

V Praze dne 5. 1. 2015